

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

„ CIĘŻAR DOWODU W POSTĘPOWANIU ”

Proces cywilny w prawie polskim opiera się na kilku podstawowych zasadach – jedną z nich jest zasada sporności (kontradyktoryjności).

Kodeks cywilny w art. 6 stanowi ogólną zasadę :

„Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne”.

Zasada ta oznacza, iż jeżeli chcemy w sądzie udowodnić jakiś fakt to my sami musimy przedstawić wszystkie dowody na poparcie swoich twierdzeń – jest to nasz swoisty obowiązek procesowy.

Chcemy coś udowodnić to wskazujemy fakty i dowody na ich poparcie. Pamiętajmy, że druga strona nie musi z nami współpracować, w końcu jest naszym przeciwnikiem. Naszego procesu nie możemy opierać na przekonaniu, że sąd będzie dążył do ustalenia „prawdy” albo na tym, że zobowiązemy w postępowaniu stronę przeciwną do udostępnienia określonych dowodów. Przygotowując się do wszczęcia postępowania musimy sami dokładnie i wyczerpująco zgromadzić dowody na potwierdzenie naszych żądań. W wyjątkowych okolicznościach sąd może zarządzić przeprowadzenie jakiegoś dowodu sam z siebie, czyli „z urzędu” jednak są to sytuacje naprawdę wyjątkowe.

Sąd nie sprawdza co do zasady jaka jest PRAWDA, ale sprawdza czy strona udowodniła swoje racje w postępowaniu.

Co może być dowodem w sprawie ?

Tak naprawdę dowodem w sprawie może być prawie wszystko co ma na celu udowodnienie naszych twierdzeń przed sądem.

W polskim kodeksie postępowania cywilnego (który wskazuje zasady postępowania przed sądem) znajduje się tzw. otwarty katalog dowodów.

Oznacza to że kodeks wskazuje przykładowe, najczęściej powoływane dowody, a są to :

I. Dokumenty

Sąd dwa główne typy dokumentów :

- a. **Urzędowe** - sporządzone są przez organ państwowy i jest to jeden z najpewniejszych dowodów jakie można przedstawić w sprawie,
- b. **Prywatne** - to pozostałe dokumenty, które świadczą o tym, iż osoba która je sporządziła świadczy o tym co napisała, co potwierdziła - najczęściej są to umowy, oświadczenia, potwierdzenia.

Zarówno dokumenty urzędowe jak i prywatne są każdorazowo badane i oceniane przez sąd, sam fakt, iż oświadczenie ma formę papierową nie jest jednoznaczne z tym że sąd da wiarę jego treści i oprze na nim swoje wyrokowanie.

II. Zeznania świadków

Kolejnym dowodem w postępowaniu jest dowód z zeznań świadków.

Jeżeli wiemy, że ktoś ma wiedzę na temat który może poprzeć nasze żądanie, może zaprzeczyć twierdzeniom strony przeciwnej, lub zwyczajnie ma wiedzę na temat sytuacji której dotyczy postępowanie możemy powołać go jako świadka w sprawie.

Dowód ten jest bardzo często stosowany w sprawach, jednak nie jest już tak pewny jak dowód z dokumentów. Świadek może w szczególnych okolicznościach odmówić zeznań (np. gdy jest osobą bliską stronie, lub zeznania mogłoby go narazić na odpowiedzialność), może nie pamiętać wszystkich okoliczności, szczególnie gdy od zdarzenia do zeznań upłynął długi okres czasu, może nawet się tak zdenerwować samą koniecznością wystąpienia przed sądem, że nie będzie umiał zeznać tego o co go sąd i strony pytają.

Jeżeli chcemy kogoś powołać jako świadka w sprawie musimy go wskazać w piśmie procesowym (najlepiej od razu w samym pozwie) ze wskazaniem jego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania oraz musimy określić na jaką okoliczność wskazujemy świadka – to znaczy jakie fakty chcemy zeznaniami tego świadka udowodnić.

Jeżeli sąd wezwie świadka do złożenia zeznań musi się on stawić w sądzie pod groźbą kary grzywny, przymusowego doprowadzenia do sądu lub nawet pozbawienia wolności. Świadek musi zeznać wszystko co jest mu wiadome w sprawie, niczego nie ukrywając.

Aby „wzmocnić prawdomówność” świadka sąd może przesłuchać go po odebraniu przyrzeczenia.

III.Opinia biegłego i oględziny

Kolejnymi dowodami są opinia biegłego oraz oględziny. Biegłymi sądowymi są eksperci z różnych dziedzin prawa wpisani na listę konkretnego sądu okręgowego. Dowód z takiej opinii jest dopuszczany w sądzie gdy potrzebna jest wiedza specjalistyczna (biegły rzeczoznawca, geodeta, lekarz itp.).

Najczęściej biegły zapoznaje się z aktami sprawy, przeprowadza oględziny, badanie, wycenę, analizę i swoje wnioski składa do sądu w postaci opinii. Strony również otrzymują kopie takiej opinii i mogą się do niej ustosunkować, składać do niej zastrzeżenia, żądać wezwania biegłego na rozprawę celem złożenia dodatkowych wyjaśnień.

Dowód z oględzin polega na zapoznaniu się przez sąd osobiście z przedmiotem oceny – np. sąd może pojechać na teren spornej nieruchomości żeby osobiście zapoznać się ze stanem rzeczy.

IV. Przesłuchanie stron

Nie jest to dowód w ścisłym tego słowa znaczeniu a samo przesłuchanie stron ma w postępowaniu charakter posiłkowy.

Ten dowód sąd może dopuścić na koniec postępowania gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych pozostały jeszcze fakty niewyjaśnione a istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

W praktyce sądowej sąd może na samym początku postępowania przesłuchać strony informacyjnie (nie jest to jeszcze formalnie dowód z przesłuchania stron) żeby dowiedzieć się o co toczy się spór i żeby zorientować się w jakim kierunku poprowadzić sam proces.

Dowód z przesłuchania stron jest obecnie w regułą sądową i kończy postępowanie dowodowe w sprawie.

V. Inne środki dowodowe

W związku z faktem, iż katalog dowodów jest otwarty sąd może dopuścić rozmaite dowody, zgodne z prawem, które mają poświadczyć za określonymi faktami. Do tego katalogu dowodów można zaliczyć:

- filmy,
- fotografie,
- nagrania audio i wideo,
- wyniki badań materiału biologicznego (krwi, DNA),
- wydruki korespondencji sms, e-mail,
- wydruki z portali społecznościowych,
- sprawozdania z czynności detektywistycznych, itp.

Wszystkie powyżej wskazane dowody każdorazowo ocenia sąd. Dotyczy to zarówno dokumentów, opinii biegłego, zeznania świadków jak i innych dowodów

W tym miejscu pojawia się właśnie definicja ciężaru dowodu. Sąd sprawdza czy dowody powołane przez stronę potwierdzają jej żądania do tego stopnia żeby wydać wyrok dla niej korzystny czy nie.

Należy pamiętać, że sąd nie bada jaka jest de facto prawda ale bada czy strona swoje racje udowodniła czy nie. Jeżeli uzna że udowodniła wyda wyrok zasądający np. nakaze zapłatę, wydanie itp., a jeżeli uzna że nie, to żądanie to oddali.

Strona składająca pozew do sądu nie może oczekiwać, że sąd będzie poszukiwał dowodów, będzie wyliczał wysokość roszczenia, czy będzie poszukiwał rozwiązania danej sytuacji.

Sąd przede wszystkim sprawdza czy roszczenie istnieje i czy jest udowodnione, dlatego bardzo dokładnie i skrupulatnie należy przygotować się do napisania pozwu, sprecyzowania swojego roszczenia i załączenia wszystkich dowodów na jego poparcie.

Roszczenie nawet najbardziej słuszne i zgodne z prawdą , jeżeli nie zostanie udowodnione, najprawdopodobniej nie skończy się korzystnym wyrokiem.

W przypadku problemów prawnych, potrzeby pomocy zapraszamy do korzystania z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Na stronie <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/> znajduje się prosta wyszukiwarka w której znajdziecie Państwo wszystkie dostępne w Polsce punkty tej pomocy.